

פרחי אביב

Spring Flowers

ניסן התשע"ח ■ 4/2018 ■ 1042

משהו חדש קורה בדואר

בלועזית *Centaurea*, ניתן על שמו של הקנטאור כירון, שגילה את הסגולות הרפואיות של מיני הדרדר.

צבעוני ההרים (*Tulipa agenensis*)

צבעוני ההרים הוא אחד מחמשת חברי מועדון "הפרחים האדומים דמויי צלחת המואבקים על ידי חיפושיות", שעליו נמנים גם הכלנית, הנורית, הדמומית והפרג. בשנת 1554 הביא שגריר האימפריה הרומית הקדושה בטורקיה צבעונים אדומים מטורקיה לוינה, ומשם הם הועברו להולנד. בהולנד הפך גידול הצבעונים לעיסוק לאומי, שהגיע לשיאו בשנים 1634-1637 וכונה בשם "שיגעון הצבעונים" (טוליפומניה). בתקופה זו פותחו זנים מופלאים, בין היתר עקב וירוס המוזאיקה הגורם להופעת פסי צבע על עלי כותרת ולדגמים יוצאי דופן ביופיים. זנים אלו היו בעלי חיוניות נמוכה ונעלמו עם השנים, אך תועדו היטב בציורים מאותה תקופה. עלות בצל מזן מיוחד עלתה על בית באמסטרדם! החלום היה לייצר צבעונים שחורים, מכיוון שיוחסו להם תכונות מיסטיות.

תלתן הארגמן (*Trifolium purpureum*)

בארץ מצויים לא פחות מ-51 מינים של תלתן - מקצתם צנועים ואינם נפוצים, ומקצתם יפים במיוחד. תלתן הארגמן בולט בגודל פרחיו, וצבעו בולט משום שלעיתים הוא יוצר שטיחי פריחה. הצוף חבוי במעמקי הפרח, ורק דבורים ארוכות לשון ופרפרים מסוגלים להגיע אליו. כמו רבים ממיני התלתן משתמשים בו ברפואה העממית, בעיקר להרגעה ולטיפול במתחים. עקב יפי פרחיו מגדלים את הצמח בגינות נוי. בתנאי תרבות הצמחים גבוהים יותר ומרובי פרחים, ועונת הפריחה שלהם ממושכת לעומת הצמחים הגדלים בטבע.

אמוץ דפני

פרופסור אמריטוס לבוטניקה, אוניברסיטת חיפה

תודתנו לד"ר הגר לשנר.

צמחיית הארץ כוללת כ-2,700 מינים, ויותר ממחציתם פרחים באביב. בעונה זו יש תנאים המתאימים להתפתחות הפרחים, והיא מצטיינת בשפע חרקים, שהם מבקרי הפרחים העיקריים בארץ. הפרחים שונים זה מזה בגודל, בצבע, בצורה ובריח. גורמים אלה פונים לטעמים של חרקים שונים המבקרים בפרחים. התחרות בין הפרחים בעונה מרובת פריחה זו היא הגורם שהביא להתפתחות הצורות והצבעים השונים.

חרצית עטורה (*Chrysanthemum coronarium*)

פירוש השם המדעי של הסוג "*Chrysanthemum*" הוא כתר זהב (זהב: *chrys*, פרח: *anther*). גם השם העברי גזור מאותו השורש, חרצ. חרוץ פירושו זהב, ככתוב: "כִּי טוֹב סַחֲרָה מִסַּחַר כֶּסֶף, וּמַחֲרוֹץ תְּבוּאָתָהּ" (משלי טז, טז). בערבית החרצית נקראת "סופיר" (אספר משמעו צהוב), כלומר הצובע בצהוב. בהתאם לגישה ברפואה העממית של "ריפוי דומה בדומה", משמשים הפרחים לריפוי צהבת. אצל הנוצרים בארץ נהוג לבשל את ביצי הפסחא עם פרחי חרצית כדי שייצבעו, וכך גם צובעים צמר.

הגבעולים הצעירים ופקעי התפרחות אכילים לאחר הסרת העלים, ונחשבים כירק מאכל מקובל באגן הים התיכון ובסין. לאחר הפריחה הגבעולים קשים, סיביים ולא טעימים.

דרדר כחול (*Centaurea cyanoides*)

כאשר מזכירים דרדר, נזכרים בצמחים קוצניים ובעלי פרחים בגוונים של לבן, צהוב, ורוד ואדום. הדרדר הכחול "שובר את הכלים" - עליו רכים ופרחיו כחולים. השתייכותו לסוג דרדר נקבעה על סמך מבנה התפרחת. הצבע הכחול נדיר בעולם הפרחים ומופיע יותר במשפחות מתקדמות אבולוציונית ובהרים גבוהים. מניחים שמכיוון שתרכובת הצבע (אנתוציאנינים) בולעות קרינה אולטרה-סגולית, הן מגינות על גרגרי האבקה מנזקיה, וגם הפרחים נראים טוב יותר בעיני הדבורים.

פרחי הדרדר הכחול משמשים ברפואה העשבונית לחיזוק נגד דלקות ולהוספת צבע לחליטות. יש הטוענים כי סגולת הצבע הכחול עשויה להביא לפריחה פנימית. שם הסוג

עיצוב בולים, מעטפה וחותמת:
טוביה קורץ ורון גולדברג
Stamps, FDC & Cancellation Design:
Tuvia Kurtz & Ronen Goldberg

Spring Flowers

The flora of Israel includes some 2700 species, more than half of which bloom in the spring. The springtime conditions suit and encourage the development of flowers as well as the plethora of insects that visit them. Spring flowers come in different sizes, colors, shapes and scents. Their characteristics attract different insects. Competition among flowers during this blossoming season leads to the evolution of different shapes and colors.

Chrysanthemum coronarium

The scientific name Chrysanthemum means gold crown (chrys = gold, anthem = flower). The Hebrew name also stems from the root meaning gold, as mentioned in the Bible: "How much better to acquire wisdom than gold, to acquire understanding is preferable to silver" (Proverbs 16:16). In Arabic the flower is called Supheir (the root asphar means yellow), or colored in yellow. According to the folk medicine belief that healing is achieved through something similar, these flowers are used to heal jaundice. Chrysanthemums are used to dye Easter eggs yellow, as well as wool.

Centaurea cyanoides

Most of the flowers in the thistle family bloom on prickly plants in shades of white, yellow, pink and red. The blue type is the exception – with soft leaves and blue blossoms. Nevertheless, they belong to the same family, as determined by the structure of the inflorescence.

The color blue is rare in the world of flowers and usually appears in families that are more evolutionarily evolved and on high mountains. It is presumed that because the chemical compounds of the color (anthocyanins) absorb ultraviolet irradiation, the pollen grains are protected from their harmful effect as well as the fact that the flowers can be seen better by bees.

Herbal medicine uses these flowers to strengthen the immune system, as an anti-inflammatory and to add color to infusions. Some claim that the blue color brings internal blossoming. The genus Centaurea is named after the centaur Chiron in Greek mythology, who discovered the medicinal properties of these flowers.

Tulipa agenensis

This is one of five types of red plate-shaped flowers which are pollinated by beetles, along with the

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

anemone, buttercup, adonis and poppy.

In 1554, the ambassador from the Holy Roman Empire to Turkey brought this red tulip from Turkey to Vienna and from there to Holland. Tulip cultivation then became a national Dutch craze, peaking in 1634-1637 when it was called "tulipomania". Incredible species were developed at that time, in part due to the mosaic virus that causes colored stripes on the petals and creates extraordinarily beautiful varieties. While these species had low durability and disappeared over time, they were well documented in works of art from that period. The bulb of a special species was worth more than a house in Amsterdam! The dream was to create black tulips, which were thought to possess mystic attributes.

Trifolium purpureum

Israel is home to 51 species of clovers – some are humble and few in number while others are especially beautiful. The purple clover is noted for the size of its flowers and their prominent color. In some places it creates entire "carpets" of blossoms. The nectar is hidden deep inside the flowers and only long-tongued bees and butterflies are able to reach it.

Like many clover species, it is used in folk medicine, mostly for its calming effect and to treat stress. It is also grown in gardens thanks to its beauty. Cultivated plants are taller and have more flowers as well as a longer blossoming period than wild plants of the same species.

Amots Dafni

Professor Emeritus Department of Evolutionary and Environmental Biology, Haifa University

With thanks to Dr. Hagar Leschner.

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרת ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6108101
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101 12
www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue:	אפריל 2018 April	הנפקה:
Stamps Size (mm):	40 ג / 30 ר (מ"מ) H 40 / W 30	מידת הבולים (מ"מ):
Plates:	1083,1084,1085,1086	לוחות:
Stamps per Sheet:	15	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	5	שבילים בגיליון:
Method of printing:	אופסט Offset	שיטת הדפסה:
Security mark:	מיקרוטקסט Microtext	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France	דפוס: